
This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google^{TM} books

<https://books.google.com>

EXERCITATIO ACADEMICA
De
POETIS CHRISTIANIS
SACRIS
GRÆCIS & LATINIS,
quam
AVSPICE DEO,

Consensu
Amplissimæ FACULTATIS PHILOSOPHICÆ
in Illustri ATHENÆO NORICO
publicè disputabunt

PRÆSES
M. ANDREAS CHRISTIANVS
ESCHENBACH, P. L. C.
Werda-Noricus.

Ⓔ
RESPONDENS
CHRISTOPHORVS JACOBVS GLASER,
Mehrendorffio-Noricus.

D. *Augusti,*
A. R. S. C M D C LXXXV.

ALTDORFI,
Literis HENRICI MEYERI,
Vniversit. Typogr.

ACQUAIOA CUALIONEM

21MAITHI 20 21 22

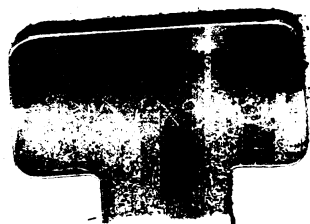
DEO
PARENTI
&

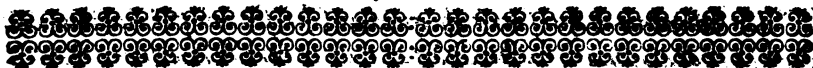
PATRONIS

Exercitium hoc Sacrum

esse jubet

PRÆSES.

PRÆFATIO.

*Q*uod illi accidere solet, qui ab amico, quocum ali-
quandiu conjunctè familiariterq; vixit, & cujus
fidem ac integritatem non uno comperit exemplo,
vel à gravioribus negociis, vel alia quadam caus-
sa discedere cogitur, ut subinde conjunctionem il-
lam & gratam conversationem in animum sibi re-
vocet, nullamq; occasionem è manibus elabi sinat, in tam grata sibi
& amena loca, si non corpore, mente saltem recurrendi; idem mihi
quoque evenire solet. Elegantioribus enim Musis à parvulo conjun-
ctus, earumq; illecebris & amœnitatibus captus animus meus, cum
jam ad altiora studia applicandus sit, cheu quàm grave, quàmq;
difficile hoc mihi divortium accidit, quàm saepe, & quanto affectu
amœnissima illa Musarum vireta, Parnassiosq; colles, animo peragro,
& furtim quasi flosculos nonnullos ex illorum hortis decerpo, ut, si
ipsarum Musarum præsentiam me oblectare non possim, aliquid saltem
habeam, quod vel ipsæ elabrarunt, vel alii ipsis non invitis per-
fecerunt, & in quo illarum majestatem venerari atque exoculari
queam.

Hoc erga illas amore flagrans, proximè præterlapsis diebus tani-
cularibus, iter quoddam non ad Pangeos Ismariosq; Bacchi, aut
Cythereos Idaliasque Veneris colles, sed ad Heliconem Pindumque,
Musarum mearum domicilia insitui, ibidemq; gratissima earum
consuetudine, desideratissimiq; colloquiis animum meum recrea-
vi. Nunc verò, quoniam me Parentum atque Patrônorum nu-
tu S. Theologia ab hoc itinere paulo revocat longius, vacuum
comparere nolui, ne videar sine fructu iter hoc suscepisse. Quid
verò tantis auribus tantq; oculis dignum afferam? Magno onè
ri ferendo par non sum; leviora dare erubesco. Fero, qua ferre
possum, coronam scilicet ex variis flosculis compositam, quibus sin-
gulis filiorum Musarum nomina inscripta sunt, non tamen omnium,

sed illorum duntaxat, qui sacris, & quidem Christianis poematibus nomen sibi paraverunt; nullus dubitans, quin corolla hac, si non exquisitum, gratum tamen S. Theologiae Patronis, & meae spiratura sit odorem.

Antequam verò ipsos hos flosculos proferam, paucissima quaedam, ad institutum meum porro pertinentia in medium afferre volui. Poësin à fonte omnium bonorum originem suam derivare, tam certum est, quam quod certissimum. Unde & affirmare ausim, poësin primò excogitatam fuisse ad decantandas Numinis & Heroum laudes, quod etiam abunde satis testantur antiquissimi omnium fere gentium poëta. Scriptorem Moyse antiquiorem nemo, ut spero, nobis dabit: is tamen, cum mare rubrum exercitu incolumi transisset, carmen cecinit, Josepho Antiqu. lib. 2. teste, & ἐξαίρετον πῶς ἐν encomium liberatoris Dei, quod habetur Exod. 15. Hymnos Davidicos Jobi, Jeremia, Esaiæ nonnulla, Canticum Canticorum, quis negabit certis suis numeris composita, variisq. carminum generibus conscripta fuisse? inprimis si D. Hieronymi testimonii fidem adhibemus, qui in præfat. Chronici Euseb. pag. 4. edit. Joseph. Scaligeri, Lugdun. Batav. 1606. fol. ita dicit: Quid Psalterio canorius? quod in morem nostri Flacci & Græci Pindari, nunc jambo currit, nunc alcaico personat, nunc sapphico tumet, nunc semipede ingreditur? quid Devternomii & Esaiæ canticopulchrius? quid Salomone gravius? quid perfectius Jobo? quæ omnia hexametris & pentametris versibus apud suos composita decurrunt. Ad Græcos si descendamus, videbimus & apud hos illud Theocriti Idyll. XVI observatum fuisse:

Λιὲν τῷ πειναι δὲ καὶ καὶ μέλῳ, αἰὲν ἀειδοῖς
ὕμνῳ ἀθανάτῳ, ὕμνῳ ἀγαθῷ κλέα ἀνδρῶν.

Orphei enim, Linii, Musæi, Homeri, Callimachi Cyrenæi, Pindari & aliorum hymni, quid aliud nobis persuadent? qui certè antiquissimi sunt. Latinorum Saliorum, Martis sacerdotum carmina, quæ Tullius lib. de Clar. Orat. (edit. Colon. Allobrog. 1617. f. 4. pag. 204.) tanto affectu desiderat, Deos quoque suos celebrasse quis dubitat? Clarorum certè virorum laudes continuisse, certius est, quàm ut de-

mon-

monstrationis indigeat? Audiamus ipsum Ciceronem: Utinam, inquit, exstarent illa carmina, quæ multis ante ætatem suam seculis in epulis cantitata à singulis convivis fuisse de clarorum virorum laudibus, in Originibus scriptum reliquit Cato.

Bardorum apud Gallos munus erat Heroum suorum gesta carmine prosequi. Germani veteres celebrabant carminibus antiquis Tuiskonem, Deum terra editum, & filium ejus Mannum, originem gentis conditoresq; ; Tacite in Germaniâ teste, cap. 2. Ex quibus liquet, Poesin apud omnes serè cultiores gentes primum exultant fuisse ad predicandas Numinis & Heroum laudes. Id quod etiam ipsa quasi natura & ratio Poesos exposcit. Tritum est illud Horatii Lib. de Art. Poët.

Aut prodesse volunt aut delectare poëtæ,

Aut simul & jucunda, & idonea dicere vitæ.

Quid verò magis prodest, aut ex quo majorem fructum expectare possumus, quam si Deum nostrum eutheâ illa vi, Divinâq; salore, hymnis celebramus, eundemq; laudem pro virilâ decantamus? Quid magis delectat quam fructum Deitatis exquisitissimis verborum volaribus ante oculos nostros quasi sistimus? Elegantissimæ perfectissimæ Entis in hac vita nemo satîs considerare valet, alius tamen alio perfectius: quid autem magis aequum est, quam has elegantissimæ Entis perfectiones elegantibus etiam verborum modalis exprimere & cum aliis communicare? Quæ certè verborum elegantia nusquam magis reperitur, quam in carminibus; in quibus artificiosè illa exquisitorum verborum comæxata catena tanto fortius animos audientium vel legentium trahit, quanto majore pondere in animas nostras habetur. Materiam Poesos si consideramus, communis consensu dicuntur esse omnes res, siue omnia entia; quid verò heroicæ celesti poëtæ animo magis convenit, quam supremum ens, Deus suum, elegantissimè cultissimèq; celebrare? Horatius Poëtam suum talem esse cupit,

Ingenium cui sit, cui mens diviniior atq; os
magna sonaturum.

Ubi verò patientiorem campum talis inveniet, in quo Divinam suam mentem & magnificum os majori cum laude majoriq; cum

fructu exercere possit, quam in incomprehensibile Deitatis specio,
nullis speculis errantem scripsit.
Sed quid isti divitius detineor, qui a quovis sanæ mentis applau-
sum extorquent: Poëta nempe, (Christiano cum primum), nullam
magis materiam convenire, quam illam, qua ipse Deus, ejusq. ver-
bum illi præbet. Id quod magna cum laude observant, hodieq.
(sed probo dolor pauci) observant, divitius quædam prudentiarum
poëtarum ingenia, quorum Catalogum paucis hisce pagellis B. L.
tecum communicare volui. Non tamen animus est omnes poëtas,
qui quasvis sacras materias pertractarunt, recensere; sed illos
tantum, qui Christiani cum fuerint, Christiano Poëta quasi pro-
prias, seu, ut clarius dicam, ex Divini verbi Pandectis desumptas
materias potius, sua objectum elegerunt. Judeos non afferro, ne
charta nostra modum Disputationis excedant; Gentiles non tango,
quoniam illorum sacra profana nimis sunt, & indigna, qua sacris
Christianis conjungantur; nec ulla remota Phil. mea erit. Ne
q. compendiosa, neq. tam brevis. Restant igitur soli Christiani,
quos secundum sortem seculorum, in quibus vixerunt, & qua poë-
matibus suis illustrarunt, disperseamus, illorum scripta, (sed poetica
tantum) breviter recensimus, editionesq. nonnunquam addemus.
Sed dicat quis, me crambentibus sapinæ recoctam appendere in enar-
tandis locis Poëtis, dum hanc materiam alii me longe doctiores, Cri-
nites nempe, Gualdi, Vossii, Borrichii &c. magnò studio & accuratè
operæ pertractarint. Huic regeo, illos quidem Poëtas summa cum
laude enumerasse, sacros tamen profanos miscuisse; ne dicam, multas
se in his nostris pagellis invenire posse, quos illi silentio pretereun-
t, quia etiam varia subinde bio. addita esse, qua frustra apud illos
quæstuaris. Quicquid sit, non veror quædam bis decere, dum bene
dicam. Tandem, si nonnulli omisissî fuerint, uti forsaverant, qui
tamen jure hunc in Catalogum referri merebantur, sciat B. L. me
per atatem nondum omnia legisse, & inspicere, qua longè me do-
ctiores adhuc ignorant. Interea qua scio, profero; qua nescio, vel
a quovis discere cupio.

SECTION L

SECTIO I.

De Poëtis Christianis Sacris usq. Græcis.

§. I.

Quam exosum primis à Christo Nato seculis Nomen Christianorum omnibus fere gentibus fuerit, vel ex solo Arnobii libri primi principio (pag. 1. edition. Lugdun. Batav. 1651. f. 4. ex officina Joh. Maire) cognoscere est, ubi ille solennes Gentilium contra Christianos querelas affert, & ita loqui solitos testatur: *Postquam esse in mundo gens Christiana cepit, terrarum orbem perisse, multiformibus malis affectum esse genus humanum: ipsos etiam cœlites derelictis curis solennibus, quibus quondam solebant invisere res nostras, terrarum ab regionibus exterminatos.* Id quod etiam Tertulianus, Apologetici sui (edit. Franekeræ, opera Jacobi Pamelii Brugenſis an. 1597.) cap. 40. fol. 69, singulari cum emphasi confirmat. Verba ejus hæc sunt: *At è contrario illis nomen factionis accommodandum est, qui in odium bonorum & proborum conspirant, qui adversum sanguinem innocentium conclamant, prætexentes ad odii defensionem illam quoq. vanitatem, quod existiment omnis publicæ cladis, omnis popularis incommodi Christianos esse causam. Si Tiberis ascendit in montes, si Nilus non ascendit in arva, si cœlum stetit, si terra movit, si fames, si lues, statim Christianos ad Leonem: tantos ad unum? Proinde, ut spero, nemo mirabitur, tam fero Christianos poetatas fuisse, quippe quibus ne miscere quidem, ne dicam cantare, integrum erat, ita ut haud inconcinne verba illa Regii: *Factis sua facere potuerint: In salicibus suspendimus organa nostra, quomodo enim cantabimus canticum Domini in terra aliena?* Quæ etiam causa est, ob quam ex tribus prioribus seculis nullos quasi, aut certe perpaucos, inveniamus Poëtas Christianos.*

¶ II. Et inter Græcos quidem Poëtas, qui sacras materias Christianas pertractarunt, primum invenio *Triphyllium*, Episcopum Cyprium, seculo post C. N. tertio clarum, Spiridionis Tremithuntis, Cypriorum Episcopi, discipulum, qui teste Suida Spiridionis præceptoris sui vitam atque miracula Jambicis versibus conscriptam dedit.

¶ III. Seculo post natum Christum IV. liberius sese exerebant *Sec. IV.* liberi & pia Christianorum Poëtarum ingenta, protegentibus

Christianam fidem potentissimis Imperatorum manibus. Inter quos Christianos Poëtas non ultimus est *Apollinaris* vel *Apollinarius*, Apollinaris Laodicensi presbyteri filius, idemque Laodiceæ in Syria Lector, postea Episcopus, qui sub Constantini liberis claruit, usque ad Theodosii M. tempora, sub quo etiam mortuus est, teste Hieronymo in lib. de Scriptor. Eccles. Innumerabilia ferme scripsit, ex quibus unica hodie existat Psalmorum metaphrasis, carmine Heroico descripta, Vossii iudicio sanè luculenta, qui & aliquot elogia de eo quorundam scriptorum cap. IX. de poetis Græcis collegit, quæ transcribere animus non est. Adi etiam si lubet, Vossii lib. II. de Historicis Græcis cap. 18. Is Apollinaris impiâ hæresi infectus dicitur, & anno 375. in Synodo Romana, sub Damaso fulmina tulisse. Christus patiens, tragoedia, Gregorio Nazianzeno aliàs adscripta, secundum nonnullos, hunc Apollinarem auctorem agnoscit. Interpretatio ista Psalmorum Græco-Latina prodiit ap. Commelin. f. 8. 1596. Græcè quoque f. 8. 1552. typis Regiis, cum interpretatione versibus Heroicis, & cum indice locupletissimo, Paris. 1580.

IV. Iisdem temporibus vixit *Gregorius*, Sasmæ prius, deinde Nazianzi in patriâ, Episcopus, Gregorii, Nazianzensis Ecclesiæ presbyteri, & Nonnæ, piæ sanctæq; matronæ filius. D. Hieronymi præceptor, & Basilii per 30 annos in variis Academiis contubernalis: κατ' ἐξοχὴν *Theologi* nomen meruit, propter eximiam Divinarum literarum scientiam. Præter alia divini ingenii monumenta, multa quoque Hexametris atq; aliis versibus Poëmata reliquit, qui versus, sec. Lil. Gyraldum, numerum triginta millium attingunt. Poëmata potiora sunt: Tragoedia, Christus patiens, quæ tamen à nonnullis Apollinari tribuitur; de rebus suis libri duo; de variis argumentis V. & N. T. novem; de Virginitate & de præceptis à virgine servandis Carmen; Spiritualia Epigrammata tredecim; Sententiarum Spiritualium carmine scriptarum libri tres &c. Præter editiones à B. Gerhardo & Clariss. Oleario in Abaco adductas, invenio quoque alias. Carmina ejus edita sunt Græc. Lat. Venet. 1504. f. 4. ejusdem opuscula à Cyro Dadybrensi illustrata anno 1575. prodierunt f. 8. ejus Arcana sive de principiis cum paraphrasi Græca alijsq; 1601. ap. Plantin. f. 8; Christus patiens Paris. 1545. f. 8. Odæ ejus Græcè & Latine Turn. 1605. Odæ aliquot cum Synesii Cyrenæi Episcopi Ptolemaidis hymnis vario Lyricorum versuum

suum genere conscriptis, ex versione Fr. Porti Cretenfis f. 24. ap. Steph. Exstant quoque Nicetæ Philosophi in Gregorii Nazianzeni Poëmata enarrationes. Venet. 1563.

V. Seculo post N. C. quinto floruit *Eudocia*, vel *Eudoxia*, Theo- Sec. V.
dossii junioris Imp. uxor. Leontii Sophistæ Atheniensis filia. Hæc, secundum Socratem, plurima scripsit poëmata versu heroico. Opera ejus enarrat Vossius ex Photio. Condidit enim de Victo-
ria, quam maritus ejus de rege Persarum reportaverat, poëma He-
roicum, similique artificio *Μετὰ Φρασην* metricam Zachariæ & Danie-
lis Prophetarum; eadem libros 3. carmine fecit in Laudem B. Mar-
tyris Cypriani. Sixtus Senensis, & cum eo multi alii, huic Eudo-
ciæ *Ὀμνηστικὰ* sive Centones Homericos tribuit, in quibus agi-
tur de Christo Domino, de fluviis Paradisi, de Adamo & Eva, de
mandati divini violatione, de Patris æterni consilio, de partu salva-
toris, de stella Magorum, de Fuga Christi in Ægyptum, de Sacro
Baptismatis lavacro, de SS. Trinitate &c. Vossius tamen & Borri-
chius hos Centones Pelagio Patricio Presbytero adscribunt, non
sinerationibus. Gyraldus dubius hæret, refert tamen nonnullos
fuisse, qui Probam Falconiam, (de qua inferius) autorem agno-
scant. Fuit hæc Eudocia, antequam Theodosio nuberet, à Christi
pietate aliena, nomine proprio Athenais vocitata: sed cum Theo-
dosio placuisset, eam prius uxorem ducere noluit, quam & moribus
Christianis esset imbuta, & lustralibus aquis abluta: id quod ei
utrumque cum Atticus Magnus, Constantinopoleos Antistes, præ-
stitit, proque Athenai, Eudociam nominari voluit. Plura de ea vid.
Dial. V. de poetarum Historia ap. Gyraldum, & alios passim. Cen-
tones istos ediderunt Aldus Manutius anno 1504. & H. Step-
hanus 1578. sed tanquam incerti scriptoris. Habentur etiam
Tom. VIII. Bibl. Patr. Paris. edit. 2. f. 615.

VI. Sub eodem Imperatore Theodosio floruit *Synesius*, patriâ
Cyrenæus, Ptolemaïdos Episcopus: qui Alexandriæ Philosophicis
studiis operam navans, Hypatiâ, Theonis Mathematici filiâ, ma-
gistrâ usus est. Præter multa alia scripta, reliquit etiam hymnos
decem, quorum trina translatio exstat, Gvilelmi Canteri, Francisci
Porti, & Dionysii Petavii. Hymnos istos græcè solum evulga-
vit Aldus Manutius, Venetiis; Græcè verò & Latine, unâ cum
Nazianzeni Odis, prodire Turn. 1605. Oratio ejus ad Pœonium,
item

item Conciones & Constitutiones, Hymniq; Græcè & Latine per Gvil. Canterum Basil. 1567. Hymni verò cum Fr. Porti Cretenfis interpretatione ap. Stephan. f. 24.

VII. Referendus hūc quoque *Basilus Seleuciensis*, Seleuciæ in Mauria Archiepiscopus, qui anno 448. Synodo Constantin. adversus Eutychem, & an. 451. Concilio Generali Chalcedon. interfuit, Chrysostomi amicus & contubernalis. Reliquit is, præter multa alia scripta, vitam S. Theclæ, carmine descriptam; quod carmen habetur inter opera ejus græcè, cum notis Claudii Dausquei, anno 1596. ap. Commelin. edita; item, cum Georgii Neocæsar. Episcopi & Macarii operibus Paris. 1621.

VIII. *Nonnus Panopolitanus*, Ægyptius, quem Carolus Paschalius Lib. I. de Coronis cap. 16. ante Ovidii tempora collocat, magno sanè errore, seculo hoc V. vixit, & quidem Theodosii junioris temporibus. Sixtus Senensis hunc Nonnum inter Græcos Christianos Poëtas principem numerat. Reliquit is metaphrasin metricam in D. Johannis Evangelium, de qua non nemo ita judicat: *Laudandus pii auctoris conatus, etiamsi non semper respondeat eventus, nonnunquam enim obscuritate nimia fatigat lectorem.* Scripsit etiam Dionysiaca, quorum tamen alium Nonnum, qui item Gigantomachiam scripserit, auctorem agnoscit Lil. Gregor. Gyraldus Dialog. V. de Poëtis. Nonni hujus *μεταβολή* sive Paraphrasin Johanneam varii interpretes ediderunt. Erhardi Hedenecii versio cum græco textu prodiiit Basil. 1571. Idem Nonnus prodiiit cum versione & Notis Francisci Nansii ap. Plantin. 1589. f. 8. Cum notis Sylburg. 1596. f. 8. Lat. & Græc. cum Homericis & Virgilianis Centoniis, ex officina H. Stephani 1578. f. 12. Luculenta etiam editione eundem vulgavit Dan. Heinsius, a. 1627. f. 8. In hæc quoq; tempora à nonnullis rejicitur *Theodotus*, Sacer Poëta, cujus exstat carmen Heroicum de Sichemitis & Emmore cæso.

IX. Gregorii Nazianzeni temporibus claruit etiam *Amphilochius*, Iconii in Lycaonia Episcopus, Basilio & Gregorio Nazianzeno percharus, de quibus tribus Hieronymus in Epistola ad Magnum: *Non facile, inquit, judicari posse, quid in illis primum admirari debeat, eruditionem seculi, an scientiam scripturarum.* Hic Amphilochius inter alia carmen jambicum scripsit ad Seleucum, quinam libri Sacræ Scripturæ potissimum legendi sint? Exstant isti Jambi in Bibl. PP. edit. 2. Paris. Tom. VIII. f. 665.

X. *Petrus Eddesensis*, Leonis ac Zenonis temporibus claruit. De eo ita Gyraldus Dial. 5: *Petrus Eddesenus sacerdos, psalmos carmine in morem Ephrem Diaconi, composuisse dicitur. Declamator insuper divine legis fuit, multaque ejus generis scripta reliquit, ut est à Genadioproditum, & ab his, quæ Davorum Christianorum vitæ, literarum monumenta mandaverunt.* Genadii verò verba in viti illustribus hæc sunt: *Petrus Eddesene Ecclesie presbyter, declamator insignis, scripsit variorum conciliarum tractatus, & in morem S. Ephrem Diaconi, psalmos metro composuit, prout verba hæc allegat Vosius de Poët. Græci cap. 9.*

XL. *Pelagius Patricius Presbyter*, Zenonis Imperatoris temporibus vixit, ut ex Zonaræ Anag. tom. 3. in vitâ Basilii Imperat. ac Cedreus constat. Dicitur is *ὁμηρικὰ* sive Homericos Centones scripsisse, quos vulgò Eudociæ, Theodosii junioris uxori, ascribunt, cujus sententiæ cum multis aliis patronum se sistit Celeberr. Vosius cap. 9. de Poët. Græc. p. 80. Vide quæ §. 5. de Eudocia diximus.

XLI. *Cyrus Theodorus Prodrômus*, Cotyæus Phrygiæ Episcopus, quem alii *Cyrum Panopolitam* appellant, circa ann. 444, Theodosio juniore imperante, floruit, charus Theodosii conjugis Eudociæ, Sacrorum Bibliorum *ὑμνεῖς* singulis capitibus adaptatis retrastichis explicavit. Epigrammata ista græca excusa sunt Basileæ 1736, ap. Debelium, ex Joh. vero Ribiti translatione Genevæ ap. Crispinum. Nonnulla quoq; ejusdem poemata Græcè & Latine cum argumentis & notis Hierem. Erhardi, Lipsiæ an. 1598, prodierunt. *Theodorus* Antiochenus Presbyter, qui secundum Olearium in Abaco XV libros de Incarnatione versuum quindeclia millibus conscripsit, an ad hæc tempora referendus sit, non constat.

LI. *Georgius Pisides*, magnæ (ut Svidas ait) Ecclesie Diaconus & *καρὸν ποιητὴς*, sub Heraclio Imperatore, circa ann. 648, claruit. Præter Arabica, & Encomium Anastasii, quæ soluta oratione scripsit, reliquit etiam tria jamborum millia de Mundi opificio, sive de Operibus VI. dictum; ex quibus hodie 1088 tantum supersunt, exceptis paucis reliquorum fragmentis, teste Vosio de P. Græc. subiecta in ex codice 449. Bibliothecæ Augustanæ inscriptionem Prologi nobis sistit, qui sic se habet: *Γεωργίῳ, Διаконῶν τῆς*

οἷος Ἐκκλησίας ὁ Πωδὸς ἀποκρίνεται τῷ ἁγίῳ 213. ἡμεῖς οὖν ἴδωμεν.
De istis non nemo iudicat: *Non incultos esse, sed squalorem temporum illorum respiciamus.* Prodiit hoc opus Græc & Lat. ap. Morellum. f. 4. Exstant præterea ejusdem Jambī de Vanitate vitæ, edente Frid. Morello. Habentur etiam hi Jambī, una cum Horatij hemero Tom. VII. Bibl. Magn. Colon. fol. 256. & Tom. VIII. Bibl. PP. Paris. edit. 1. fol. 354.

XIV. Huc quoq; Lil. Gyraldus refert *Theannum* quendam, Poetam Christianum, cujus grande volumen legi dicit hexametro versu compositum, de iis, quæ ad Christianam religionem maxime pertinent. De quo tamen ap. alios nihil reperio. Certeus fortè *Eulalius* hic recensendus est, qui circa annum 670 floruit, Cynopolit. Episcopus, scriptiq; expositionem proso carmine ad Canticum Canticorum.

XV. Commemorandus hic itidem venit *Johannes Damascenus*, *Chrysoroas* propter dona singularia appellatus, de quo Svidas dicit: *Fuisse eum virum præstantissimum, & eorum, qui in disciplinis per ea tempora illustres fuerunt, nulli secundum.* Visit is Leonis, Isauri & Constantini Copronymi temporibus. Præter multa alia monumenta, quorum Catalogum B. Gerhardus in *Parrologia* p. 498. nobis exhibet, scripsisse fertur ab Eustathio in commentario ad *œcumenius* Dionysii Afri, Drama Susannæ, sed quod deperit. Gyraldus quoque refert, scripsisse eum regulas Canticorum, cum jambis, tum prosa etiam oratione: adhuc Borrichius eum de Nativitate Christi, Epiphania, & Pentecoste, jambis commentatum fuisse dicit.

XVI. Hujus Johannis in D. Sabæ monasterio sodalis fuit, *Cosmas* Hierosolymitanus, qui a Græcis *ὁμωνόμιος* cognominatus est. Reliquit præter canones musicos, hymnōs quoque, quorum tredecim Latine exstant in Bibl. PP. Tom. 8. edit. 2. f. 697. & Bibl. Magn. Colon. Tom. 7. Plura de eo invenies ap. Gyraldum Dial. V.

Sec. VII. XVII. Inter incertæ ætatis Poetas refert Vossius *Marcum*, Idruntis Episcopum, qui hymnum in magno Sabbato composuit. Celeberrimus tamen Olearius, in Abaco, eum ex Coccio ad Secul. VIII, & quidem ad annum 750 refert. In Græco ille hymnus est ἀνεσθη. Latine vero habetur Tom. VIII. Bibl. PP. Paris. edit. 2. f. 717.

XVIII. Se-

XXVII. Seculo IX inclinate, usq; ad annum 950, vixit *St. Sec. IX.*

Metaphrastes, vir nobilis & eruditus, quem *Gyraldus* & *Vossius* silentio prætereunt. Scripsit is de salutis nostræ mysterio, versâ oratione, & quidem Jambis, quibus animum ad sacram Synaxin præparat. Editus est hic liber Græcè & Lat. à *Morello* f. 4.

XIX. *Michael Psellus*, qui à nonnullis ad *Constantini Mon-* *Sec. XI.*

machi & *Michaelis Stratiotæ* tempora collocatur, vir in omni liberalium artium scientia instructissimus fuit, quod innumerales ferme illius libri testantur, quorum Catalogum *Leo Allatius* dissertatione de *Psellis* texuit. Inter illa compluria scripsit carmine Jambico de Vitiis & Virtutibus, Carmina in Cantica Canticorum, & multa alia. Adi, si placet, de eo *Vossium* Cap. IX. de Poët.

Græc. Et hi sunt, quos ex Poëtis Christianis Græcis potiores ad Seculum usq; Duodecimum invenire potui. Siluit jam apud plerosq; Græca Musa, & sepulta quasi jacuit, usq; dum literæ renasci coeperant; quod factum est seculo post *Christ. Nat. XV. & XVI.* Quamobrem neminè invenire potui, qui à *Sec. XI. usq; ad Sec. XV.* Græcis Carminibus nomen sibi peperit; quæ etiam causa est, ob quam hic calamum figo, & reliquos in commodius tempus differens, ad Latinos me confero. Sic igitur

SECTIO II

De Poëtis Christianis Sacris iisq; Latinis.

QUAMOBREM Christiani Poëtæ Græci tam ferè carmina sua in lucem dederint, superius jam monuimus: eadem quoque ratio est, quod apud Latinos Christiana Musa tamdiu siluerit. Sit ergo inter Latinos Christianos Poëtæ primus *Q. Septimius Florens* *Sec. III.*
Tertullianus, Afer, & quidem Carthaginienſis, patre centurione Proconsulari prognatus, Carthaginienſisq; Ecclesiæ Presbyter. Hic præter multa alia scripta, quorum Catalogum *B. Gerhardus* pag. 110, nobis exhibet, reliquit etiam carmine libros V. adversus Marcionem; sed quos non absolvit, sibiq; ereptos queritur, & mendosissime descriptos. De his libris ita *Vossius*, cap. IV. de Poët. Latin. Si ex iis, quæ nunc habemus, metiendus sit *Tertullianus*, non mereatur in poëtis locum. Sanè, quoties in metrum perçet, liquet, vel ex paucis illis, quæ in secundo de arte Grammatica cap. XXXIX. monui-

ms. Sc. Cæterum ejusdem auctoris Tertulliani carmen effudit de Sodomis, quod Cypriano alias tribuitur. Carmen item de Jona ac Ninive. Alii his addunt carmina de Mortuis in fine mundi suscitandis, & de Paradiso. Præter editiones, quas Nobilissimus Borrichius notat, est editio Tertulliani operum poeticorum omnium, & Victorinorum duorum scripta sacra cum notis Rivini & aliorum Lips. 1651. f. 8. Eucharisticum Tertulliani Carmen de Jona & Ninive cum notis Jureti, Barthii & Gronovii, ex edit. Chr. Dammii Lips. 1681.

II. Eodem quoq; seculo vixit *Cecilius Cyprianus*, genere illustris, patriâ Carthaginiensis, Presbyter, aut secundum alios, Episcopus Ecclesiæ Carthaginiensis, & an. 258 sub Imperatoribus Valeriano & Gallieno, (teste Hieronymo) martyrio coronatus. Tribuitur ei à nonnullis Carmen Genesis, Carmen Sodoma, Carmen item ad Apostatam Senatorem, & Hymnus de Paschate. Bellarminus hæc carmina in catalogum operum spuriorum vel supposititiorum refert, dicitque, *nihil certi se habere, cum non adsint de illis veterum testimonia, quod sint Cypriani, nec sint argumenta, quibus probetur non esse Cypriani.* Addit tamen: *opera sunt gravia & docta, & S. Cypriano digna.* Libr. de Scriptor. Eccles. secul. III. p. m. 64. edit. Colon. Agripp. 1657. f. 8.

Sec. IV.

III. *C. Aquilinus Vestius Juvenius*, Presbyter Hispamus, Sec. IV. sub Constantino M. claruit, genere & ingenio nobilissimus, scripsit Evangelicam Historiam; Matthæum secutus, libris IV, versu hexametro. De illo Barthius lib. 8. Adversar. c. 1. pag. 361. edit. Francofurt. 1624. fol. judicat, *esse eum poetam omnium scriptorum simplicissimum, qui plus in sinu gerit, quam fronte pollicetur.* Celeberr. Borrichius de eo: *Juvenius Evangelium Matthæi IV. libris metro complexus est, Poëta non humillimi spiritus: qui, si aliquando sibi excidat in mora syllabarum, ignoscendum erit seculi illius ruditati. Enim verò plures habet hujus culpe socios, imò propemodum omnes poëtas Christianos antiquos.* Dicitio ejus nativa & simplex, quæque sic satis constanter exprimit sensum Evangelii, parum tamen eleganter subinde. Si Hieronymo fides, composuit etiam alia nonnulla metro Hexametro, ad Sacramentorum ordinem pertinentia; sed quæ nunc sunt deperdita. Evangelicæ Historiæ Poëmata continentur Tom. VIII. Bibl. PP. Paris. edit. 1. & 2. 1735. & in Georg. Fabricii Corpore Poëtar. Lat.

tinorum

tinorum Basileæ 1541. Plurimarum quoque ejus editionum meminit Christianus Daumius in Syllabo Poëtarum Christianorum veterum, editioni suæ Paulini præmissa. Præter autem istas invenio etiam editionem Juvenci cum Sedulio, Proba Falconia & aliis, apud Aldum, A. 1582. f. 4. Prodiit etiam Parisiis 1499. f. 4. idem una cum Sedulio Basileæ 1545. f. 8. Idem cum Sedulio & Aratore Lugdun. 1588. & 1566. f. 12. solus etiam prodiit Parisi 1545. f. 12.

IV. Huc à nonnullis refertur *Luilius Cælius*, à patria Firmio, Firmianus; ab eloquentia lactea, *Lactantius* dictus; Arnobii discipulis, paullo tamen antiquior Juvenco, vixit enim teste Hieronymo de illustr. Scriptoribus, jam jam sub Diocletiano, & usque ad principatum Constantini pervenit. Præter Carmen deperditum de itinere ejus ex Africa Nicomediæ usque, tribuuntur quoque ipsi Carmen de Passione Domini, item de Resurrectione ac Paschate, quæ tamen, secundum Vosium & alios, Venantio Fortunato adscribuntur. B. Gerhærdus in Patrologia p. m. 189, *Carmen*, inquit, *de Passione spurium est, quia (1) contradicit gentilis Lactantii scriptis, his verbis: Fleste genu, lignumq; crucis venerabile adora; cum Lactantius graviter insectetur imagines: (2) nulla ejus mentio fit in catalogo operum Lactantii, ap. Hieronymum; licet aliorum mentionem faciat, quæ hodiè non exstant.* Carmen verò de Resurrectione Venantio adscribitur in Codice Vaticano. Adhuc tribuitur ei carmen de Phœnice: *Sed hoc, inquit Vosius, hominis videtur gentilis; cum de Phœbo loquatur ut vero Numine, ac Phœnice, tanquam ejus sacerdos.* Quod etiam judicium est Bellarmini de Scriptor. Eccles. sec. 3. p. 69. edition. Colon. Agrippin. anno 1657. f. 8. Confer quoque Roberti Coci Censuram quorundam scriptorum, qui sub nominibus Sanctorum & veterum Auctorum à Pontificiis citari solent, p. m. 179. & seqq. Multas horum carminum editiones magno studio collegit Cl. Daumius in Syllabo Poëtar. Christian. editioni suæ Paulini præfixo, quem consule.

V. *Hilarus* Pictaviensis, homo gentilis, provectâ tamen ætate Christo additus, & anno 353 patriæ Archiepiscopus præfectus, primus hymnorum gloriâ claruisse dicitur ab Isidoro lib. 1. de Offic. Ecclesiast. (edit. Colon. Agrippin. an. 1617. fol. 392.) Tres autem tantum hodiè ejus supersunt hymni. Ille verò, qui inscriptus *Aspræ* vel *Apræ*, tanto est viro indignus; quod præter Vosium Er-

sinus quoque agnoscit. *Cyrillus* enim *Mysteriorum* librum, aliaq;
contra *Arrianos* carmina reliquisse statuit. *Dial. V. Histor. Poet.*
p. 626. Sunt etiam, qui huic *Hilario* tribuant *Carmen in Genesin*;
sed cum hoc carmen ad *Leonem* Papam perscriptum sit, rectius
Hilario Arelatensi tribuitur; de quo inferius.

VI. Cajus, aut secundum alios, *Fabius Maximus Victorinus*, natione
Afer, qui sub *Constantio* Romae Rhetoricam docuit, Diviq; *Hiero-*
nymi in Rhetoricis praeceptor, quadagesimo post Concilium *Nice-*
num, anno sc. 350, claruit, in extrema demum senectute, teste *Augu-*
stino lib. 8. *Confess. cap. 2*, ad fidem Christianam conversus est. Cul-
tum epus scripsit de *VII. fratribus Machabæis* ab *Antiocho* cum ma-
tre interemtis. Leguntur & hymni quidam ejus nominæ editi
de Sanctissima Trinitate. *Joh. à Bosco*, & *Casp. Barthius*, poemata
de fratribus *Machabæis*, *Hilario Arelatensi* adscribunt; quod car-
men ab *Hieronymo* de scriptor. *Illustr. nostro Victorino* adjudica-
tur. Exstat hoc poemata de fratribus *Machabæis* *T. VIII. Bibl. PP.*
Paris. f. 427. & ap. Georg. Eabricium Poët. Sacr. f. 443. Idem car-
men cum aliis appusculis *Victorini* hujus & alterius *Pictavienis*, *Li-*
psiae prodiit anno 1652, operâ *D. Andr. Rivini*.

VII. Dubius hæreo, an in hanc quoque classem redigendus
sit *Decimus Magnus Ausonius*, *Burdigalensis*, qui sub *Valentiniano*,
Gratiano, & *Theodosio* Imperatoribus, claruit, & *Gratiani* Im-
peratoris praeceptor fuit, ab eodem tandem ad *Consularem* di-
gnitatem evectus. Carmina namque *Christum* celebrantia, ut,
Precatio matutina ad Deum, & *carmen de Resurrectione*, quæ
à nonnullis ipsi tribuuntur, alium longe auctorem agnoscere videntur;
religione enim eum *Ethnicum* fuisse, facili negotio colligere
est ex *Paulino*, amico ejus, sed *Christiano*, qui identidem eum idcirco
objurgat. *B. Gerhardus* quidem in *Patrologia*, p. m. 403, *Chri-*
stianum eum fuisse arbitratur, inductus auctoritate supra nomina-
torum carminum; *Vossius* verò & alii Carmina hæc supposititia
esse rectius arbitrantur. Prodiit *Ausonius* cum integris *Scaligeri*,
M. Accursii, *Freheri*, iterumq; *Scaligeri* atq; aliorum selectis notis,
ex recensione *Tollii* *Amstelod. 1671. f. 8.* item cum *Joseph* *Scali-*
geri, *Vineti* aliorumq; notis ap. *Gryph. 1595. f. 12.*

VIII. Damasus, natione *Hispanus*, temporibus *Gratiani*, *Val-*
entiniani junioris, & *Theodosii M. Romanæ Urbis* Episcopus cla-
ruit,

ruit, qui (testibus Hieronymo & Svida) elegans habuit ingenium in componendis versibus; multaq; volumina heroico carmine composuit. Divorum Petri & Pauli mensam ac altare, quod ille Platoniam vocabat, versibus ornavit: item de Paulo Apostolo, de Agnetem martyre, de Andrea Apostolo, de Agatha martyre, de Nomine Jesu, de Christo, de Ascensione Christi, de Cognomento Salvatoris elegantissima carmina composuit, quæ omnia habentur in Corpore vet. Poëtarum Latinorum, impresso Lugduni in officina Hugonis à Porta anno 1603. p. 671. seqq. Circumferuntur ejus quoque nomine pleraq; in Psalterium carmina, item in Div. Paulum Apostolum alia quæpiam, sed quæ multis patum probantur. Carmina ejus sacra, Hymnos, Elogia & Epigrammata D. Andr. Rivinus Lipsiæ anno 1652. emaculavit, & notis additis edidit. Opera quoque Damasi, ejusq; vitam, ex MSS. codicibus Romæ, cum notis Martii Milefii Sarrazanii Jcti, & ex ejus collectione anno 1639. edidit F. Ubalдинus f. 4. recusa verò Parisiis 1672. ap. Ludovic. Billaine f. 8. Elogia quoque Sanctorum poetice scripta, separatim habentur Tom. VIII. Bibl. PP. Paris. edit. 2. f. 986. Hunc Damasum post Theodosii obitum adhuc vixisse, Socrates in historia lib. 6. cap. 1. edition. Mogunt. anno 1677. fol. 299. & 300. scribit. Svidas verò & Hieronymus illum octogenarium quidem, sed adhuc vivente Theodosio decessisse, tradunt.

IX. Ambrosius, Mediolanensis Episcopus, Gratiani ac Theodosii temporibus vixit. Natus is est anno 333, ex parente viro illustri ac præfecto Galliarum, cui nomen fuit Symmachus. Anno 374 Archiepiscopus Mediolani creatus est. Memoranda imprimis in illo venit incomparabilis auctoritas in excommunicando Theodosio Imperatore, ob cædem Thessalonicensium. Inter opera ejus in V. Tomos distincta, aliquot etiam poetica occurrunt, ut XXVII hymni, qui tom. V. operum ejus inveniuntur; item Disticha scripta in Basilica Ambrosiana, quæ ipsius Ambrosii creduntur, habes tom. VIII. Bibl. PP. edit. 2. Septem quoque fecit hymnos de Opere creationis, quorum meminit B. Augustinus lib. IX. Confess. ubi & duos cola recitat ex hymno septimo. Versus ejus hymnosq; (Borrichio teste) exhibet adhuc Mediolani ædes Sacra Ambrosiana. De laudatissimo illo omnibus Ecclesiis cantico, Te Deum laudamus, Chironicon Dacii, Episcopi Mediolanensis, refert, Completo Bap-

ptismo

ptimo Augustini, toto obstupescens populo, repetere Canticum illud à Sanctis Ambrosio & Augustino ex tempore alternatim fuisse cantatum. Memoranda etiam, quæ de eo scribit Augustinus in libro Confess. quod, cum Ambrosius ab Imperatrice Arriana, perfidia damnata, persecutionem pateretur, & intra Ecclesiam cum plebe Catholica insidiis urgeretur, instituerit Hymnos & Psalmos secundum morem Orientalium decantari, ne populus memorie studio contabesceret: id quod ad omnes fuit postmodum derivatum. Præter opera Ambrosii integra sæpe edita, Hymnos ejus inter aliorum Hymnos habes cum Galfridi Grammatici expositione Basil. 1494. f. 4. item Colon. 1506. f. 4. Basil. 1517. fol. Hymnum ejus de Adventu Domini Joh. Weizjus cum Commentar. edidit Jenæ 1640. f. 8. Sancto deniq; sine quievit noster d. 4. April. pridie Paschatos, ann. 397. ætat. 64. postquam annis 22. præfuit. Ei in Episcopatu succesit Simplicianus.

X. *Aurelius Prudentius Clemens*, Vir consularis, Poëtarum Christianorum facile princeps, Theodosio M. Imperatore claruit in Hispania, circa annum 390; natus vetò anno Christi 348. P. Philippo & Salea Romæ CSS. quod ipse indicat in præfatione *Katholikos*:

Irrepsit subito tanis ille sentis

Oblitum veteris me Salia Consul arguens,

Sub quo prima dies mihi.

Opera ejus metrica, quæ inter manus habemus, hæc sunt: (1) *Psyllobomachia*, in qua agitur de Pugna Fidei & Idololatriæ, Pudiciæ & Libidinis, Patientiæ & Iræ, Superbiæ & Humilitatis, Luxuriæ & Sobrietatis, Avaritiæ & Largitatis, Concordiæ & Discordiæ: (2) *Cathemerinon*, quem librum ætatis anno 57. incepit, quod ipse innuit in præfatione:

Per gæluquentia jam decem

Ni fallor, fuimus, septimus in super

Annuum cardo rotat, dum fructuar sole volabili.

Est is liber rerum Divinarum, in quo continentur hymni. (3) *Apotheosis*, i. e. de Divinitate, ubi continentur hymni in infideles, in hæreticos Sabellianos, in Judæos &c. Item de Natura Animæ & Resurrectione carnis. (4) *Hamartigenia*, i. e. de Origine Peccatorum contra Marcionem. (5) *Liber Peristephanon*, i. e. de Coronis Martyrum, Laurentii, Vincentii, Eulaliæ, Petri & Pauli, Agnetis, Cypriliani, &c. *Aurelius Prudentius Clementis opera metrica* priani, et notis illustravit Stev. Jamellato, s. l. ad usum Delphini, Paris. a. 1687. in 8. p. 107. a. 1687. t. 1. p. 111. n. 12. &c.

prifiani, Cassiani, Fructuosi, Augustini & aliorum. (6) Deniq; duo libri *adversus Symmachum*. Adscribitur huic nostro etiam a nonnullis Enchiridion V. & N. T. Cujus tamen auctor, (secund. Vossium) Amoenus dicitur in MSS. Inter editiones Prudentii celebriores habentur M. Joh. Weitzii, quæ Hanovizæ prodit A. 1613. f. 4. & 8. Victoris Gisellini, Antverpiæ A. 1564. f. 8. Aëlii Antonii Nebris-^{Aut. Prudentii Comantis, qui} senfis & Joh. Sichardi f. 8. Libri *adversus Symmachum* prodierunt cum Commentariis Ila, Grangræi Paris 1614. f. 8. Integer etiam^{extant reanſuit et aſſertor} prodit ex recensione & cum notis D. Heinſii Lugd. Batav. 1600.^{Illustravit Chryſtoph. Cellan} f. 12. Elegans etiam est editio Prudentii, quæ Basileæ ex Officina Hen-^{ſilæ 1702. g. a. i. p. 13. A. 27} rici Petri, A. S. 1562. cum Joh. Sichardi succinctis Scholiis, & in aliquot hymnos D. Erasmi Roterodami & Jacobi Spicellii commen-^{p. 154. 155.} tariis prodit. f. 8. Quid de Prudentio ejusq; commentatore Vi-
ctore Gisellino ſenſerit Philippus Caroli in Bibliotheca ſua Romana
nondum edita, necum tamen a Viro Excellentissimo Dn. Magno
Daniele Omeſio, Erhic. & Eloqv. in illuſtri hoc Athenæo Norico Prof.
Publ. celeberrimo, Patrono atq; Præceptore meo æternum colendo,
communicata, diſpaleſceret ex ſequentibus; *Victor Giselinus*, inquit Phi-
lippus, *edidit Prudentium: ſed hic, ſi quisquam alijs auctor, bonum bened-*
doctum explanatorem deſiderat; ſunt enim infinita in eo ad Chriſtianam
antiquitatem ſpectantia, de quibus ne per ſomnium quidem copitavit Giſe-
linus, etiam cum commentarium ſe ſcribere poſſe crederet: alijs certe ſub-
ſidijs ad eam rem opus eſſe, nōrunt eruditi. Plaque Commentarium in Pru-
dentium neceſſe ſit multorum annorum opus, in quo etiam ingenioſiſſimum,
eruditiſſimum & laborioſiſſimum quicq; omnem ſuam induſtriam poſſit inſu-
mere bono mortalitatis. Antiquitatis Ecceſiaſticae nullibi plura veſti-
gia & diligentior commemoratio &c.

XL. *Meropius* (aut ſec. alios Eutropius vel Neropus) Pontius
Anitius Paulinus, Nolæ quondam Episcopus, vir sanctæ & Apostoli-
cæ vitæ, ideoq; Sanctitatis opinione notus Ambrosio, Hieronymo,
Martino, Sulpitio, & Augustino, cui etiam fuit amicissimus, refer-
gente Baronio anno 391. n. 35. 36. 37. Consulatum Romæ gessit
ann. 375. tum baptizatus Burdigalæ, dein Presbyter ordinatus, po-
tali Christi anno 393. Hispaniâ verò relicta Italiâ petiit, atque
S. Ambrosio salutato, Nolam venit, ejusq; Ecclesiæ Episcopus fa-
ctus Ausonii, (de quo §. 7. Sect. 2.) discipulus fuit, quem, ut præ-
ceptorem colebat, sed ut adversum a Christiana religione, subinde
C
inre-

increpabat, quemadmodum constat ex operibus ejus. Poëta insignis fuit, scripsitq; sub Theodosio M. & ejus liberis. Habemus ejus carmina ad Aufonium præceptorem, uti & Aufonii ad Paulinum. Condidisse etiam secundum nonnullos dicitur carmine sex libros de Vita S. Martini, quostamen libros Celeberrimus Daumius, Benedicto Paulino Petrocorio, ab hoc nostro Nolano planè diverso, vindicat in editione sua Paulini Lipsiæ 1681 f. 8. excusa. Carmen verò de Natali Celsi pueri, item S. Felicis Nolani, atque alia, quæ supersunt, hunc nostrum Nolanum auctore agnoscunt. Deperiit verò poëma de Regibus, quo Svetonium in compendium redegerat. Vosius in eo notat, *quod ævi potius vitiis, quam suæ sapientis negligat modulum Syllabarum*, id quod etiam cum aliis Borrichius observat. Præclara verò sunt illa, quæ de Paulino habet Gronovius in Lib. Observatorum in Scriptoribus Ecclesiasticis cap. 10. pag. 98: *Si, inquit, non meruit Andino cantu celebrari Vicina Vesuvo Nola jugo, at venit illi volventibus annis olor sua Paulinus. In hoc hospite pristinum correxit errorem, & male culti Virgilii notam ingenti cum gloria delevit. Habet igitur sertiolem quidem, sed & sanctiorem officii sui testem, quem vivum habuit & sacrorum magistrum & ædis sacre molitorem. Magna sedis adamata monumenta: quid, quas inde ad lectissimos viros seminasq; pie facundie & officii plenas dedit epistolas? quid, quibus illum secessum & natales domine diti sui Felicis dedicavit, ingentis spiritus carmina? Illud meritum loci est: hic ubiq; terrarum noscitur, legitur, videtur.* Obiit Paulinus noster sec. Baronium A. C. 431. Gennadius ipsi quoq; tribuit librum de Pœnitentia, & alium de laudibus Martyrum, qui hodie non exstant. A nonnullis quoque nostro Nolano tribuitur vita S. Ambrosii, quibus tamen & Historia & Stylus reclamant. Inter opera Paulini hujus fertur etiam Carmen Eucharisticum de Vita sua, sed, judice Baronio, non est ejus. Ille enim auctor scribit res gestas suas usq; ad annum vitæ 83. At Paulinus non excessit annum 78. Opera Paulini prodierunt cum Prosperi Aquitanici poematibus ap. Plantin. 1560. f. 12. item Antwerpæ, cum notis & Observationibus Fr. Ducxi, & Herib. Rosweidi, ann. 1622. ap. Plantin.

XII. Ad Honorii Imperatoris tempora à Laudatiss. Vosio collocatur *Licentius Hipponensis*, cujus verba, quoniam nihil de eo alibi invenire potui, apponam; *Honorii, inquit, temporibus viguit Licentius Hipponensis, B. Augustino Hipponensi antipiti, per familiaris: qui in Academich*

Demetrius apud mentitur et Poëta celebris, item exarati ab eo poemata de Amoris Pyrami & Thisbes. Mentionem etiam faciunt Paulinus, ac Posidonius. Præterea hymnos, & alia reliquit. Hec Vosius de Poëta Latini. p. m. 181.

XIII. *Proba Falconia, sive Faltonia, quam Vosius & Borrichius ex Isidoro, Adelphii, Proconsularis viri uxorem, matremq; Julianæ, Si Demetriadis aviam, Cl. verò Olearius in Abaco, Anicii Probi Præfecti Prætorio, postea Consulis, Matrem autem Probini, Olibrii & Probi similiter COSS. ex Hieronymo faciunt, circa Imperatoris Gratiani, aut secundum alios, circa Honorii & Theodosii junioris, tempora vixit. Varios hæc scripsit commentatiolos in Novam & Vetus Testamentum, illo versuum genere, cui nomen Centonum fecere; alii tamen, hos centones Pomponio, nobili Poëtæ tum temporis viventi adscribunt, eò quod Isidorus eos, vel iis similes, à Pomponio factos dicat. Sunt etiam, qui huic nostræ Falconiæ adscribant Centones istos Homericos, quos alii Eudociæ, alii Pelagio Patricio, tribuunt. Vid. supra §. 5. Sect. I. ubi egimus de Eudocia in Poët. Græc. Habes istos Centones Virgilianos in Bibli. PP. Tom. VIII. edit. 2. Editi quoque sunt cum Sedulio, Juvenco & aliis ap. Aldum. 1582. f. 4. item cum Ausonii Lælii Capilupi & Julii Capilupi Centonibus Virgilianis anno 1579. item Francofurti 1541. Basileæ 1546. Coloniz Agrippinæ anno 1601.*

XIV. *Dracontius, Presbyter Hispanus, quem in ~~num~~ ^{num} ~~ad~~ ^{ad} ~~sec~~ ^{sec} Vosius inter incertæ ætatis Poëtas collocat, soc. Olearium circa annum 432, sub Theodosio juniore vixit, quod facile colligi potest ex ejus Elegia, quam Theodosio juniore scripserat. Reliquit is Heraëmeron Creationis mundi, (ab Eugenio Secundo Toletano emendatum & auctum) epico carmine, non illo inculto quidem, sed aliquando propter cognitionis subtilitatem intricati obscuriq; sensus. Primi è Bibliotheca S. Victoris hunc auctorem edidit Parisiensis; postea emendatius Georg. Fabricius Chemnicensis. Inscriptus quoque est hic auctor Tom. VIII. Bibli. PP. edit. 2. Paris. f. 969. item cum notis & Glossario Joh. Weizii Francof. 1610. f. 8. Prodit etiam ap. Morell. 1560. f. 8. Ediderunt eundem Jacobus Sirmondus Paris. 1619. & Andreas Rivinus.*

XV. *Cælius sive Cæcilius Sedulius, Presbyter Scotus, quem B. Gerhardus C. Cælium Sedulium appellat, secundum Trithemium,*

Vossium & alios, sub Theodosio juniore circa annum 430 aut 440. claruit, & non, ut vult Sigebertus cum aliis, sub liberis Constantini M. Præter explanationem Epistolarum Paulinarum, quam prosâ scripsit, reliquit etiam Carminè Hexametro quatuor libros operis Paternalis, sive de Miraculis Salvatoris, quorum insigni cum laude meminit Gelasius Papa Canon. 3. Distinct. XV. ubi correctæ lectio Plerii Valeriani hæc est: *Kiri venerabilis Sedulii opus Paschale, quod hereticis descripsit versibus, insigni laude proferimus.* Reliquit etiam Hymnos duos Ecclesiæ adhuc familiares, alterum de Natalibus Christi, qui alphabeticus est, & incipit: *A solis inq. cardine* &c. alterum de ejus epiphania. *Distio Sedulii* (ut nonnemo judicat) *est facilis, ingentiosa,*

*colla Sedulii, Mirabilia
divinorum libn, Paschale
Armeniaci, et hymni de
Chr. Allaviz ex MS. Codd. n.
consuit et annot. illustravit
Hed. Mayd. 1704. 8. pl. 10. A. 2.
1704. p. 108. 177.*

nametosa, perspicua, sit satæ munda, (si excipias prosodica quedam delicta) & imprimis Christianæ Pietatis commendatrix. Prodiit primum hic auctor anno 1499, Parisiis f. 4. deinde 1502. ap. Aldum, tum 1541. Basileæ cum notis Ant. Nebriß postea in Thesauro Poëtarum Saceror. Georg. Fabricii Basileæ 1562. & Tom. VIII. Bibl. PP. Parisi. Anno 1614. cum Notis Francisci Jureti. Editus quoque est cum Juvenco & aliis ap. Aldum 1582. f. 4. & Lugduni 1588. f. 12.

XVI. *Prosper Aquitanicus*, Rhetor & Poëta seculi V. insignis, Papæ Leonis I. Secretarius ac Notarius, B. Augustini acerrimus defensor; Rhegiensis, sec. Gerhardum & alios, Episcopus, quod tamen negat Labbeus p. 247. Diversa tam soluta quam ligata oratione scripsit. Exstat ex carminibus ejus adhuc carmen adversus Ingratos, item aliud de Providentiæ Dei, in quibus rarius impingit in novos prosodicos, quam vulgo veteres ecclesiastici solent. Plura de hoc Prospero invenies ap. Labbeum, c. 1. & Vossium lib. 1. Histor. Pelagianæ cap. XVIII. Post labores tandem contra Pelagianos, aliosq; hæreticos, exantlatos, anno 466 vitæ defunctus est. Opera ejus prædiere Colonia Anno 1630. & cum Pontio Paulino apud Plantin. Anno 1560. f. 12.

XVII. *Claudius Ecclesiæ Mamertus*, aut *Mamercus*, Claudiani Mamerti, Episcopi Viennensis frater, & ejusdem Ecclesiæ Presbyter, claruit Zenone imperante. Id vel indeliquet, quod in opere suo trium librorum de statu Animæ, Eucherii, Lugdunensis Episcopi, ut æqualis meminerit, item, quod opus suum memoratum Sidonio Apollinari emendandum ac divulgandum miserit. Poëta quoq; nomen meruit, carmine suo contra vanos Poëtas, quod habetur

betur Tom. IV. Bibl. PP. f. 837. item carminibus illis de Christo, quæ aliàs Cl. Claudiano Viro consulari, homini gentili, tribuuntur, si nonnullis fides est habenda. Quædam etiam alià carmina hujus auctoris recenset Casp. Barthius in commentar. suis ad hunc auctorem pag. 458. ubi etiam eidem tribuit Hymnum: *Pange Lingua Gloriosi*, aliàs Fortunato adscriptum. Sunt qui eidem adjudicant carmen de Collatione miraculorum utriusq; Testamenti, quod tamen alii Sedulio vindicant.

XVIII. *Claudius Marinus Victor*, vel *Victorinus*, Rhetor Massiliensis, Seculo V. sub Zenone Imp. claruit. Carmine Hexametro in Genesin scripsit libros IV. ad Ætherium Filium; incepit verò à principio libri, & pervenit usq; ad Abrahami obitum. Doctum illud carmen est & limatum, si tempora inspicias, sed in acuminibus captandis nimis operosum. Habetur unà cum alio illo de perversis seculi moribus ad Salmonem Abbatem perscriptum, Tom. VIII. Bibl. PP. edit. 2. Paris. f. 314. Gennadius de Victore nostro judicat, fuisse eum *literaturæ secularis, quam sacrarum literarum, peritiorem*. Seorsum quoq; edita sunt carmina memorata Lugduni per Joh. Gagnejum, & correctis Parisiis 1560. Reperies eadem quoque in Georg. Fabricii Poëtis Sacris. f. 307.

XIX. *Alcimus Ecdicius Avitus* Viennensis, Helychii Senatoris, ac postea Viennensis Archiepiscopi filius, Aviti Imperatoris nepos, & Parentis in Episcopatu successor, Zenonis & Anastasii temporibus claruit, annoq; 523. diem obiit. *Poëta* (sec. Borrichium) *elegantissimus, ut miremur ævo tam rudi, (intravit enim quoq; sextum seculum) venam adeò doctam & expeditam*. Superfunt hodiè versu Hexametro Libri V. de Mundi Origine, de Peccati origine, de Sententia Dei, de Diluvio, deq; Transitu maris rubri. Item ad Fuscinam sororem liber de Consolatoria castitatis laude. Exstant supra memorati libri V. Basileæ excusi cum commentariis Monradi Moltheri 1546. Sed ex eo longè nitidissimi prodierunt curâ Jacobi Sirmondi ann. 1643. Habentur etiam Tom. VIII. Bibl. PP. edit. 2. Paris. fol. 359. Liber verò de castitatis laude ibid. f. 411. seorsum quoq; prodierunt Lugduni 1536. & in Corpore omnium vet. Poëtar. impresso Lugduni, in officina Hugonis à Porta, A. 1603. lib. 4. p. 469.

XX. Cœzus Avino fuit *Turcius Rustus Aferius*, Vir consularis, qui cum Flavio Præsidio consulatum gessit. Ab Aldo, Cuspiniano, & aliis auctor perhibetur metricæ collationis Vet. & Nov. Testam. quam tamen alii Sedulio, alii verò Claudiano Mamerto tribuunt. Vide supra §. 17. Sect. hujus.

XXI. *Gelasius* Papa, natione Afer, ab anno 492 usq; ad 496. Romanam sedem occupavit, ideoq; Anastasii Imperatoris temporibus vixit, nomen meretur inter Poëtas sacros ideo, quod condiderit hymnōs quosdam Ecclesiasticos ad imitationem Ambrosii. Concilium hic LXX Episcoporum Romæ habuit, ubi multa constituit pro auctoritate & dignitate Ecclesiæ Romanæ.

XXII. *Marcus Felix Ennodius* Ticinensis, Sancti Epiphanii Ticinensis seu Papiensis in Longobardia Episcopi, Diaconus, sub Anastasio Orientis Imperatore, Theodorico Amalo Ostgotho, Italiae rege, & Anastasio, Symmacho, ac Hormisda, Papis claruit. Scripsit præter alia, Epistolas, Carmina, Hymnos & Epigrammata, quæ Andreas Schottus prius Tornaci 1610, postea verò Jacobus Sirmundus Parisiis 1611 cum notis additis edidit. *Scriptor, ut dicitur atq; difficilis, ita mirum in modum sententiis densus, exactæq; mentis vocatur* à Barthio lib. 19. Advers. cap. 6. pag. 944.

XXIII. *Theodulus* vel *Theodolus* Presbyter in Cœlesyria & postea Episcopus. Sixti Senensis calculo anno 480, Zenonis & Anastasii temporibus vixit, variaq; reliquit opera, tam soluta quam ligata oratione perscripta, quorum maxima pars hodie interiit. Circumferuntur tamen adhuc Carmina ejus de Miraculis V. T. quibus comparat miracula V. T. cum antiquorum poetarum commentis. Evulgatum est hoc opus Coloniz A. C. 1491.

XXIV. Theodolo æqualis fuit *Godelbertus*, qui carmine Heroico historiam à mundo condito usq; ad Salvatoris Natalitia persequutus est. Reperitur id Carmen in Bibl. PP. Huic addendus *Orentius*, Tarraconensis Episcopus, qui Anastasii Imperatoris anno 497, Tarraconensi Synodo interfuit, h. e. anno Christi 517. De hoc ita Sigebertus, Viror illustr. cap. XXIV: *Orentius Commonitorium Fidelibus scripsit metro Heroico, ut mulceat legentem suavi breviloquio.*

XXV. *Rusticus Heliidius*, vel *Helfridus*, vir nobili prosapia oriundus, Exquæstor & Medicus Theoderici Gothorum Regis, sub
finem

finem V, & initium VI seculi claruit. Scripsit Ternarium Poëticum, sive Tristicha ad nonnullas V. & N. T. historias Heroico carmine; item, carmen de Beneficiis Jesu Christi Salvatoris nostri: quæ habentur Tom. VIII. Bibl. PP. Parif. edit. 2. f. 593. & 596. item in Poëtis Sacris Georg. Fabricii f. 754. Perijt tamen carmen ejus de Consolatione Doloris, cujus operis ipse mentionem facit his versibus:

*Hinc etiam nostro nugata est Schema dolori,
Garrula mendosis fingens Satyromata Musis,
Falleret ut trepidos cantatrix pagina questus.*

XXVII. Hilarius Arelatensis, Abbas & monachus cœnobii Lirinenfis, dein Presbyter, & Arelatensis in Gallia Narbon. Archiepiscopus. S. Galli successor, ab anno 430, usq; ad an. 449. floruit. In Episcopatu suo ob nimiam superbiam reprehensus fertur à Leone Papa, in Epistola ad Episcopos per Viennensem provinciam constitutos. Postea tamen ita resipuit, ut Gemma Sacerdotum, Plebisq; Orbisq; Magister, in Epitaphio suo diceretur. Scripsit is ad Leonem Papam Heroico Carmine Historiam Geneseos, usq; ad cap. VII. teste B. Gerharδο in Patrolog. p. 441. Vitam hujus Hilarii, referente Oleario, ex membrana quadam perantiqua Vinc. Barralis, Chronolog. Lirin. p. 103. exhibet, auctore quidam anonymo scriptam, quam tamen Honorato, Episcopo Massiliensi, tribuendam putat. Multis tandem virtutibus clarus, sancto fine quiviit anno 449. Annectendus huic Seculo, sec. Coccium, venit *Amatus*, Poëta Christianus, qui auctor à nonnullis dicitur Enchiridii V. & N. T. Prudentio aliàs adscripti: quam sententiam quoq; tuetur Georg. Fabricius ex nonnullis MSS. codd.

XXVII. *Marcus Benedictinus*, Casinensis Monachus, (de quo *Sec. VI.* Petrus Diaconus de illustr. Casin. cap. 3.) Benedicti ipsius discipulus, temporibus Justinii Thracis vixit, vitamq; præceptoris sui non invenuste pro illis temporibus, heroico carmine conscripsit. Idem scripsisse fertur Benedicti miracula, à Gregorio Papa omissa, quæ III. voluminibus excusa prostant Romæ 1590.

XXVIII. *Arator*, Patria Ligur, Romanæ Ecclesiæ Subdiaconus, secundum Labbeum T. 1. dils. p. 103. anno 543. sec. Vossium verò anno 560. sub Justiniano Imperatore vixit. Acta Apostolorum

rum libris duobus Heroico carmine à Luca expressit, quod ipse indicat his verbis:

Verfibus ergo canam, quos Lucas rettulit Aëus.

Dicavit hoc opus Vigilio Papæ, & publicè eodem Papa annuente, recitavit. Cùm autem gemina sit præfatio, videret prius hoc opus dicasse Floriano Abbati. *In hoc scripto*, inquit nonnemo, *pietatem meritò veneramur* & *promptum eloquium; sed à facibus temporum quiddam in venam ejus insepisse, non ambiguum est.* Habentur hi libri Tom. VIII. Bibl. PP. Paris. edit. 2. f. 540. prostant etiam Basileæ cum commentariis Ælii Antonii Nebrissenfis. Illustratum quoq; hoc Poëma est commentatio Arii Barboæ Lusitani. Cum Juvenci & Sedulii item sacra poësi impressi sunt hi libri Lugd. Ann. 1566 & 1588 f. 12.

XXXIX. *Venantius Honorius (Honoratus) Clementianus Fortunatus*, natione Italus, Tarvisinus patriâ, sub Justino juniore, qui anno 565. Justiniano in Imperio successit, claruit. Hic Ravennæ oculis laborans, oleo lampadis ad S. Martini Turonensis imaginem ardentis, tantatus dicitur; quam historiam postea versibus ipse decantavit. Appellabatur vulgò, eo quod reliquos sui ævi eruditione superaret, latis inepto vocabulo. *Scholasticissimus.* Multa reliquit carmina, ut: De Partu Virginis, Elegiaco metro, de Christi Jesu beneficiis, variis generibus, de Vita Hominum, itemq; de Certaminibus & Miraculis eorum, Elegiaco. Præclarum de eo judicium Barthol. habetur Adversariorum libro 46. cap. 3. pag. 2125, Vosio quoq; laudatum, ubi eum *maximi ingenii vatem* appellat, & *ad quem, velut ad Calliopium quempiam, magistrum & coryphæum Muscorum modulaminum respexerit omnium sequentium Poëtarum chorus.* Et post aliqua adjungit p. 2128: *Mirandum acumen ingenii in hoc auctore fuit: etiam doctrinæ omnibus ferè coætaneis excellentior.* In notis item ad Claudian. f. 3. *magni ingenii vates*, & *si in alia tempora incidisset, maximus ipse dicitur.* Obiit Fortunatus noster, anno 590. Inter editiones celeberrimas caput erigit illa, quam Christoph. Browerus Soc. Jes. Moguntiæ anno 1603. & 1616. f. 4. adornavit. Plura de eo invenies ap. Vosium lib. 2. de Historicis Latin. cap. 22.

Sec. VII. **XXX.** *Heracii Imperat.* Temporibus, anno sc. 626. & seqq. sedit *Honorius I.* nominis hujus Papa, natione Campanus, epus de S. Apostolorum duodecim disticha, ascensionem Salvatoris spectantibus & ob-

& obstupescantibus, vid. T. VIII. Bibl. PP. Paris. edit. 2. f. 38 Quæ tamē difficta Celeberr. Vossius rectius Venantio Honorio Clementiano Fortunato adscribi dicit, in Histor. Poët. Latin. cap. 5. p. m. 67.

XXXI. Sub eodem imperatore, extremis scilicet ejus temporibus, claruit *Hildephonse*, aut sec. alios, *Hildefonsus*, *Islefontus* & *Alfontus*, primò Agaliensis Abbas, postea verò Tolétanus Episcopus. Varios præter alia scripsit Hymnos, itē Epitaphia atq; Epigrammata. Sub Constante Imperatore, anno 667, Labbei calculo, fato ereptus est. Vid. de eo Vossius Lib. II. de Historicis Latinis cap. 26.

XXXII. Sub finem hujus seculi, anno videlicet 673, natus est *Beda*, in pago Britannia Girwico seu Jaru, quatuor ab Orrea miliaribus, non longe a Tintæ fluminis ostiis. Benedictini ordinis monachus, postea anno ætatis 30 Presbyter ordinatus est. Doctissimus vir ingeniosissimq; Poeta exstitit; quam ob causam, ut & ob vitæ sanctitatem & morum gravitatem, titulum *Venerabilis* reportavit. Inter opera ejus octo Tomis distincta, habentur etiam nonnulla poetica, ut liber de arte metrica, carmen de Justinii martyrio, hymni, & Compositio Horologii hexametro Carmine. Obiit vero anno 734, festo Ascensionis Domini; cum prius hymnum *Gloria Patri & Filio, & Spiritui S.* cecinisset. Sepultus in Girwicensi monasterio, deinde Dunellum transportatus est. Confer Vossium lib. II. cap. 28. de Histor. Latn.

XXXIII. Temporibus Justiniani Junioris, Leontii & Tiberii Absimari, claruit *Aldhelmus*, aut sec. alios *Adelmus*, *Adelbelmus*, *Alrelmus*, *Anthelmus*, aut *Aldelnus*, ratione Anglus, Patre Kenteno. Inæ Occidentalium Saxonum Regis fratre natus, Ord. Benedicti in Balduensi seu Malmesburiensi Monasterio Abbas, postea vero primus Episcopus in oppido Schireburgenfi occidentalium Saxonum. Latinis, Græcis, Divinis & humanis literis suæ ætatis Theologorum celsit nemini, carmine itē & prosa facundissimus, Musicæ quoq; instrumentalis & vocalis, aliarumq; artium callentissimus; de quo legitur hic versus:

Aldhelmus cecinit millenis versibus odas.

Inter opera ejus poetica, maximam partē in ænigmatica, invenitur carmen de Virginitate (de quo ita Joh. Frideric. Gronovius Lib. Observatorum in Scriptoris Ecclesiasticis cap. 4. Daven-

Sec. VII.

D

trix

eriz anno 1651. f. 12. edito pag. 41: *Aldhelmi, occidentalium Anglo-saxonum Episcopi, libellus habetur de laudibus Virginitatis, eo geniosatog, conscriptus, ut nec illa facile quidquam tempestate doctius, nec nostra mendosius legeretur.*) item de laude B. Virginis & *Ænigmata*. Obiit Aldhelmus anno 709. Opera ejus metrica edidit Mart. Delrio Morguntiz 1601. f. 12.

XXXIV. Caroli M. temporibus claruit *Paulus*, cognomine *Winfridus* dictus, Warenfridi filius, Longobardus. Aquilejensis Diaconus, Regisq; ultimi Longobardorum, Desiderii, Notarius, anno 774. cum Rege suo à Carolo M. captus, & tandem cœnobii Casinensis monachus factus est. Præter ea quæ prosâ reliquit, etiam ondidit Hymnos Sacros, ex quorum uno creduntur technica illa Musicorum vocabula duxisse initium:

VT *queant laxis*

REsonare fibris

Mira bonorum

FAmuli tuorum

SOLve reatum &c.

Hunc Hymnum explicavit Johann. Weitzius, ediditq; Jenæ A. 1639.

XXXV. Sub finem Sec. 8. & initium 9. claruit *Theodalphus* Aurelianensis, è Gallia Cisalpina oriundus, Abbas prius Floriacensis, ac deinde Aurelianensis Episcopus, Carolo M. percharus; non tamen pari favore post Caroli obitum illum prosecutus est filius ejus Ludovicus; delatus enim conjurationis Bernardi Regis adversus Patrum particeps, anno 817 Episcopatu spoliatus, atq; in monasterium Andegavense relegatus est. Scripsit in carcere Ecclesiasticum, Elegiacis ad Palmarum diem accommodatis versibus, quorum initium est:

Gloria, Law & Honor tibi sit Rex Christe Redemptor.

Cum aliquando observaret Ludovicum transeuntem, ex carceris fenestra hos elegos cecinit, inde versibus mirificè delectatus Imperator, continuo à carcere ipsum liberari, & ad suos redire jussit. Vita functus est anno 821. Opuscula ejus edidit Sirmondus Paris. 1646. Exstant quoq; ejus Elegi Tom. VIII. Bibl. PP. Paris. edit. 2. f. 994. Aliqua etiam edidit D. Rivinus Lipsiæ 1653.

XXXVI. Aequalis Theodulpho fuit *Drepanius Florus*, natione Gallus, Ecclesiae Lugdunensis Diaconus, qui Psalmos, Hymnos, aliaque metra, Sacra praesertim, reliquit, quae Tom. VIII. Bibl. PP. Paris. edit. 2. f. 27. habentur, itemque seorsum edita à D. Rivino Lips. 1653.

XXXVII. *Magnentius Rhabanus Maurus*, Fuldenfis prius monachus, & per annos 24. illius monasterii Abbas, postea vero anno 847, post Otgarium Archiepiscopus Moguntinus electus, Alcuini discipulus fuit. *Poëtarum sui temporis nulli secundus erat, cui nec Germania similem, nec Italia peperit parem*, Trithemii elogiò. Praecipuum inter opera ejus est poema illud Isogrammaticum, quod inscribitur de laudibus S. Crucis, *opus*, ut ibidem laudatur, *eruditione, versu prosa, mirificum*. Seorsum editus est hic liber Phoræ anno 1503, opera Jacobi Wimphelingi Sletsstatini, recusis vero anno 1605, Augustæ Vindelic. in Typographeo Prætoriano. Moguntiae etiam editus est cum notis Christophori Broweri 1607. f. 4. Fato functus hic Rhabanus anno 856, & in S. Albani fano sepultus est, donec ossa ejus Albertus Cardinalis, Marchio Brandeburgicus, Moguntiae atque Magdeburgi Archiepiscopus, Halam Saxonum in S. Mauricii Basilicam, superiore seculo decessit, ut ex Sammarthaniis refert Olearius.

XXXVIII. Rhabani Mauri discipulus fuit *Hartmannus*, (Hartmundus) monachus S. Galli, ordin. Benedict. Graecæ, Latinæ, Hebraicæ & Arabicæ linguæ peritissimus, anno 870 clarus. Carmina & Hymnos reliquit, quæ Canisius Tom. V. part. 2. repræsentavit. Circa eadem tempora vixit *Wandelbertus*, Prumiensis Diaconus, qui Heroico carmine Martyrologium conscripsit, editum Lovanii à Molano.

XXXIX. Sub Othone I & II. Imperatoribus floruit *Roswida*, (Roswid, Hrosvith, Rosyita, Rosvida, Rosvidis & Rosvitis) erudita monialis in cœnobio Gandersheimensi. *Genere nobilis & pietate, nec latino solum carmine pollens, sed etiam graecæ docta*. Scripsit Heroico carmine Panegyricum de gestis Ottonis I. Otto quoque historias sacras metrò panxit, & sex Comœdias sacras, item elegiacum carmen de Laudibus B. Virginis; quæ omnia Conradus Celtes, primus Germanorum Poëta Laureatus anno 1501. Noribergæ edidit.

XL. Iisdem temporibus *Fulbertus* Carnotensis, Ecclesiæ Carnotensis Cancellarius & Episcopus, varia metra scripsisse fertur de B. Virgine, de Sacra Cruce, de Timore, Spē & Amore, deq; Se ipso. Obiit A. 1029.

XL I. Sub finem hujus, & sub initium XI. Seculī claruit etiam *Petrus Mauricius de Montboissier*, sive de Monte Buxerio, cognomento Venerabilis, Abbas Cluniacensis. Is præter Epistolas, Sermones & Profas, Hymnos quoq; reliquit. Edita sunt ejus Opera Paris. 1522. Ingolstadt. 1546. iterum Paris. cum notis Andr. Duchesnii 1614. Præclarum est Petri Pictaviensis elogium, quod Petro nostro Cluniacensi tribuit, hoc modo ad illum scribens: *Quis unquam Plato subtilius, quis Aristoteles argumentosus, quis Cicero pulchrius aut copiosius quicquam disseruit? Quis Grammaticus instructior, quis Rhetoricus ornator, quis Dialecticus fortior, quis Arithmeticus numerosior, quis Geometricus regularior, quis Musicus cantileniosior? &c.*

Sec. XI. **XL II.** Anno Christ. 1050 sub Henrico III. vixit *Marbodus*, natione Gallus, Rhedensis præsul, qui Thæbeorum vitam, unā cum Cantico Salomonis, carmine complexus est. Eodem hoc seculo Poëtæ nomen promeruit *Villeramus*, Abbas Mersburgensis, praphrasi metricā in Canticum Canticorum Salomonis, rhythmis latinis expressā, non piā tantum, sed & satis felici, ac supra seculi sui mores. Pauli Merulæ curā hæc Paraphrasis lucem vidit Lugdun. Batav. 1598. f. 8. quam etiam observationibus suis ornavit Fr. Junius, Amstelæd. 1655. f. 8.

XL III. Henrico IV. imperante, anno 1060, *Amatus* poëta, Casinensis Monachus claruit; qui quatuor libris carminum Petri & Pauli res gestas complexus est. Circa eadem tempora vixit quoq; *Anselmus*, Cantuariensis Ecclesiæ Episcopus, natione Italus, Lanfranci successor, ejusq; discipulus, anno 1093, ad Archiepiscopatum pervenit, donec tandem Londini, multis in Italia, Gallia atq; Britānnia perfunctus laboribus, piē obdormivit ann. 1109. Inter Opera ejus IV. tomis distincta & Coloniae an. 1573. excusa, habetur etiam Carmen de Contemptu Mundi, item Hymni & Psalterium B. Mariæ Virginis. Aliarum quoq; editionum meminit Olearius in Abaco.

XLIV. Ab anno 1057 ad 1086. circa tempora Henrici III. & IV. claruit *Alphannus*, Monachus Casinensis, postea monasterii S. Benedicti Salerni Abbas, & postremo ejusdem civitatis primus Archiepiscopus; Poëta insignis, quod testantur ejus Hymni & poemata varia de S. Petro, Benedicto, Christina, Mauro, Matthæo, Fortunato, Nicolao &c. quæ Opuscula vulgavit Ferdinandus Ughellus.

XLV. Inclinate hoc seculo, ab anno sc. 1097 usq; ad 1136. claruit *Hildebertus*, e Lavardinensi vico in Cenomanis ortus, Berengarii Turonensis & Hugonis discipulus, Cenomanensis Antistes, & tandem anno 1125. Turonensis Archiepiscopus. Præter alia, versus de Missa reliquit, qui habentur Tom. III. Bibl. PP. Paris edit. 2. f. 84. Conscripsit etiam carmen in Berengarium, Vitam item Mariæ Egyptiæ, & S. Agnetis, elegiaco carmine, quam legere poteris ap. Barthium lib. 31. Adversar. cap. 13. pag. 1449. Complures idem versus composuisse dicitur de S. Trinitate:

XLVI. Frederici Barbarossæ temporibus, A. 1170. claruit *Petrus de Riga*, Remensis, qui carmine Leonino Auroram, five Vetus & Novum Testamentum, conscripsit. Inclinate hoc quoq; seculo vixit *Matthæus Vindocinensis*, qui Elegis versibus Thebaidem, h. e. Paraphrasin sacræ historiæ Tobiae conscripsit, & Bartholomæo, Archiepiscopo Turonensi, dedicavit.

XLVII. Anno 1140 scripsit *Bernardus Morlanensis*, five Morlacensis, natione Anglus, Ordinis Benedictini monachus Cluniacensis, Ingenio, Pietate & Eruditione celebris, testel Dithæo. Reliquit elegantissimos de Mundi contentu rhythmos dactylicos, ultra ter mille versus continentes, quorum initium est:

Hora novissima, tempora pessima sunt, vigilemus.

Ecceminaciter, imminet arbitet ille supremus.

Dicavit eos versus Petro Cluniacensi Abbati. Legi præcipue dignus est hic auctor inter omnes scriptores rhythmicos, non tantum ob dictionem facilem & argutam, sed quia corruptos seculi mores ingeniose subinde perstringit. Edidit hos Rhythmos Nathan. Chytraeus ann. 1597. & Petrus Lucius Rintelii 1626; nec non Eilhardus Lubinus. MS. asservatur in Academia Hamensi, referente Borrichio.

Sec. XIII. XLVIII. Seculo XIII, ab anno scil. 1260 usq; ad 321, vixit *Dantes Aligerius*, Italus Florentinus, eruditione atq; auctoritate vir celeberrimus. Præter alia scripta reliquit etiam Comœdias & Poëmata de Purgatorio, Inferno, Paradiso, &c. Composuit etiam librum quendam tripartitum, cui Monarchiæ titulum fecerat, in quo Romam Apocalypticam illam Babylonem esse apertè dixit; propter quem ipsum librum etiam post fata hæreseos condemnatus est.

Sec. XIV. XLIX. Henrico VII. imperante, A. 1310, *Guido*, patriâ Ferrariensis, Ordinis Prædicatorum Monachus, postea Ferraræ Episcopus, carmine utriusq; Testamenti libros historicè & allegoricè complexus est, quod opus Margaritam Bibliæ inscripsit, & Papæ Clementi VII. dedicavit. Huic accensendus est *Jacobus*, Cardinalis Diaconus S. Georgii ad velum aureum, à Bonifacio VIII ad istam purpuram promotus. Composuit is librum prosaicum de Jubilæo, itemq; carmen heroicum ejusdem argumenti; quæ opera habentur Tom. VI. Bibl. PP. edit. 2. Paris. f. 647. & 662.

L. Ad finem vergente hoc quoque seculo *Nicolaus de Clemangis*, origine Gallus, in pago Clemange, sito in Campania ejusdemq; provincia Catalaunia natus, Bajocensis Archidiaconus, claruit, vir undiquaq; doctissimus. Hic inter multa alia scripta, quorum Teriem sæpè laudatus Olearius recenset, *Deplorationem quoq; calamitatis Ecclesiasticæ, per schisma nefandissimum, cum exhortatione Pontificum ad ejus exstirpationem* carminicè conscriptam reliquit. Quod carmen, unà cum reliquis ejus operibus, elegantissimâ editione evulgavit Joh. Martin. Lydius, Lugdun. Barav. 1613.

Sec. XV. LI. *Job. Baptista*, à patria *Mantuanus*, aliàs Spagnolus dictus, anno 1448. natus est, Carmeliticæ postea ordinis Princeps & Antistes. Poëtarum sui seculi dux potius, quàm Poëta ipse, Pluribus ingenii monumentis, ac imprimis versibus innumerabilibus fere publicatis, unus propè Poëta, & alter Maro, vulgò habitus est. Inter opera ejus eminent; de Beata vita dialogus, de Calamitate suorum temporum, Consolatio mortis, de Contemptu mortis & de Patientia. Decessit ex hac vita Mantuæ A. 1516.

LII. *Mathæus Veginus*, Laudensis, primariæ ædis in Vrbe Canonicus, & Martini V. Papæ Datarius, Orator & Poëta sui temporis insignis exstitit. Opuscula ejus, quæ in Bibliotheca Magna Coloniensi

nienſi Tom. XV. reperiuntur, præcipua hæc ſunt: de Educatione liberorum & Clariſ moribus, de Perſeverantia in Religione, de IV. Hominis Novisſimis, Philaletes, ſive Veritas in viſa & exulans, de Præſtantia Terræ, Solis & Auri, & quædam poemata Heroica, ut Vita S. Antonii, & alia.

LIII. Agmen hoc claudat *Conradus Celtes*, primus in Germania poëta Laureatus. Is in dias luminis auras prodiit & inſurti in Francia Orientali ad Mœnum, anno 1459. Kal. Febr. manè circiter horam 3. Infans mirabiliter vagiſſe perhibetur. Super quo reſponſum fuit à nutricibus, diſertum eum & admodum celebrem virum futurum eſſe; id quod etiam exitus comprobavit: adultus enim conciliatus eſt Sereniſſimo Saxoniz Duci Friderico, de cuſus voluntate atq; aſpicio Lauream Poëticam obtinuit anno ætatis ſuz XXXII, Coronatus quippe in arce Noribergeniſ ab ipſo Imperatore Friderico III, anno 1487, Kal. Maj. Vnde ipſe ſibi ita eſt gratulatus:

*Primus ego titulum geſſi nomenq; poëte,
Cæſareis manibus Lauream exa mibi.*

Multa & præclara ſcripſit in poëtica, ut Libros Amorum, Carminum, Epigrammatum &c. Inter ſacros autem poëtas collocari meruit Parnaſſo ſuo Bicipiti, in quo Poëtas & Theologos conciliat. Deceſſit ann. 1508. 2. Non. Febr.

LIV. Reſtaret nunc ut ſuperioris XVI & noſtri XVII ſeculi poëtas recensere deberem; ſed quia illorum numerus in tantum excrevit, ut vix numerari, nedum recenseri accuratius poſſint, hic ſilum abrumpo, & hanc operam in commodius tempus differo, quoniam inſtans iter, temporisq; ex eo anguſtia, ſilentium imperant. Interea hæc ingenii mei conamina ſi placent, prima ſunto; ſi diſplices, ultima. Si bona videbuntur, brevia ſunt; ſin minus, etiam nimis proluxa. Tu verò B. L. hiſce conatibus
fave & VALE.

COROL

L.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

Togam Romanorum, vestimenti genus clausum & rotundum fuisse, contra Carolum Sigonium & alios demonstrabimus.

Ad

Clarissimum DN. PRAESIDEM

&

Eruditissimum DN. RESPONDENTEM,

Amicos multò charissimos.

E Numerent alii *Vates*, quævis carmine blando
 & tricas apinasq; & vana crepundia mos est
 chartis illinere, & bullatas funderè nugas,
 somniaq; & sylvas, raptus, coenasq; Thyestæ,
 Antiphaten, Scyllamq; & cum Cyclope Chary-
 bdim,

Najades & Satyros, Sylvanum, Pana, Dianam,
 quosq; alios Divos cerebella Poëtica tornant:
 Vos gemini interea, *Procul ô procul este profani!*
 ingeminatis; & ô *Sacri* salvete *Poëtæ*,
 deliciæ nostræ! Procul hinc & fonte doloso
 Salmacis, ac viduæ Cebrenidos arida luctu
 flumina, & Herculei prædatrix cedat alumni!
 Malumus intactos puro de fonte liquores,
 nec rivis augere sitim langventibus, haustuq;
 indigno libare lacûs, per pigra fluentia
 irritare animam potûs melioris egentem.

Vos,

Vos, quibus ingenium *Graji* cœleste Pelasga
Musa dedit, pariterq; loqui dedit ore rotundo,
vos & qui *Latium*, septenaq; saxa Qvirini
evehitis, Tiberimq; sacris attollitis undis,
vestrum opus aggredimur! Sacer esto, noster
Apollo,

Spiritus, & Pindi, Cirrhæ atq; Heliconis ad instar,
nos teneant Thabor meditantes, arduus Hermon,
sanctus & ille Sion; Paradisum poscimus, agros
Elysios minimè! *Procul ô procul ite profani!*

Maçte ESCHENBACHI, tuq; ô GLASERE, de-
corâ

hac pietate animi; quorum stagnantia rura
debeat & flavis Hermus percurrere *rivis*,
& *vitro* gemmante Tagus! Conscendite docta
pulpita felices; in agonis pulvere palmam
auferte, atq; hedera victrici amicitie capillos;
dumq; labor vester *Sacris* vos *Vatibus* infert,
vertice sublimi rutilum feriat Olympum!

M. MAGNVS DANIEL OMEIS,
Ethic. & Eloqv. Prof. P. Ordinisq; Philo-
sophici nunc DECANVS.